Az EDUVITAL: egy civil egészségfejlesztési innováció bevezetése és intézményesülése (2011–2021)

Prof. Falus András

Kontextus és kiinduló helyzet (2011 körül)

Az EDUVITAL létrejötte nem tekinthető véletlenszerű civil kezdeményezésnek: egy olyan időszak terméke volt, amikor a magyar egészségügyi és oktatási rendszer egyszerre szembesült súlyos népegészségügyi mutatókkal, a prevenció alulfinanszírozottságával és az intézményi reformok bizonytalanságával. A 2010-es évek elején Magyarország továbbra is az Európai Unió legkedvezőtlenebb egészségi mutatókkal rendelkező országai közé tartozott. A keringési betegségek, a daganatos halálozás, az elhízás, a dohányzás és az alkohol okozta egészségi károk egyaránt azt jelezték, hogy az egészségügy önmagában nem képes kezelni a problémát: az egészségfejlesztésnek és az egészségműveltség javításának is stratégiai szerepet kell kapnia.

A magyar népegészségügyi gondolkodás és az egészségfejlesztés alakulásában meghatározó szerepet játszottak Kopp Mária professzor és férje, Skrabski Árpád, akik Hungarostudy-felméréseikkel úttörő munkát végeztek a hazai egészségállapotok, az egészségmagatartási mintázatok és a társadalmi tényezők feltárásában.

Ezzel párhuzamosan az iskolai egészségnevelés intézményrendszere sajátos kettősséget mutatott. A jogszabályok és a szakpolitikai dokumentumok egyre hangsúlyosabban beszéltek komplex egészségfejlesztésről, ugyanakkor az iskolák többségében ez továbbra is projektnapokra, alkalmi előadásokra vagy lelkes pedagógusok önkéntes munkájára korlátozódott. A mindennapos testnevelés bevezetése, illetve a teljes körű iskolai egészségfejlesztés koncepciója ugyan új irányt jelölt ki, de a pedagógusképzés, a módszertani háttér és a mérési kultúra nem fejlődött azonos ütemben.

Ebben a közegben jött létre 2011 őszén az EDUVITAL Nonprofit Egészségnevelési Társaság, amely később alapítvánnyá (EDUVITAL Alapítvány) alakult. Deklarált célja szerint hidat kívánt építeni az orvostudomány, az oktatás, a civil szféra és a közösségi egészségfejlesztés között. Az alapítók Kopp Mária és Falus András voltak. Sajnos Kopp Mária 2012-ben elhunyt. Az EDUVITAL Szervezőbizottságában kiváló népegészségügyi szakemberek, pszichológusok, pedagógusok, szociológusok vettek részt. Szakmai hátterük és elkötelezettségük az EDUVITAL tevékenységének minden területén biztosítékot jelentett. A sokszínűség tette lehetővé, hogy a legkülönbözőbb határterületi szakmák egymást inspirálva kerüljenek kapcsolatba.

Már indulásakor hangsúlyosan jelent meg az a gondolat, hogy a prevenció nem szűkíthető le az egészségügyi ellátásra: társadalmi tanulási folyamatként kell értelmezni. A szervezet bemutatásakor külön kiemelték az alapellátás prevenciós szerepének erősítését, valamint a gyermekek és fiatalok egészségnevelését.

Programok, projektek, tevékenységi portfólió

Az EDUVITAL első éveiben elsősorban szakmai hálózatépítésre koncentrált. A 2012-es indulást konferenciák, szakmai fórumok és együttműködések kísérték, amelyek célja az egészségnevelés különböző szereplőinek összekapcsolása volt. A kezdeti időszak egyik fontos sajátossága, hogy a szervezet egyszerre kívánt megszólítani egészségügyi szakembereket, pedagógusokat, egyházakat, valamint – elkötelezett újságírók segítségével – a szélesebb nyilvánosságot.

A legismertebb és leghosszabb életű kezdeményezés az ETK–EDUVITAL előadássorozat lett, amely 2012-ben indult a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karával együttműködésben, Urbán Veronika főiskolai tanár, majd Nagy Éva adjunktus koncepcionális irányításával. Az előadások közérthető módon dolgoztak fel egészségügyi, pszichológiai, életmódbeli és társadalomtudományi kérdéseket, miközben egyetemi és civil közönséget egyaránt megszólítottak. Az, hogy csaknem száz előadás valósult meg, önmagában jelentős teljesítmény, különösen a hazai civil szektor intézményi instabilitását figyelembe véve.

Innovációként értékelhető az interdiszciplinaritás következetes vállalása. Miközben számos hazai egészségprogram kizárólag orvosi vagy kizárólag pedagógiai logikában gondolkodott, az EDUVITAL tudatosan kapcsolta össze az egészségműveltség, a mentális egészség, a mentális epigenetika, a családtudomány, az életvezetés és a közösségi tanulás kérdéseit. Ez jól illeszkedett azokhoz a nemzetközi trendekhez, amelyek az egészséget társadalmi és kulturális jelenségként értelmezik.

Kevésbé volt sikeres ugyanakkor az országos léptékű implementáció. A szervezet programjai inkább tudásközpontként, mint tömeges beavatkozásként működtek. Míg a WHO egészségfejlesztési modelljeiben hangsúlyos szerepet kap a mérhető populációs hatás, az EDUVITAL tevékenysége inkább szakmai diskurzusokat generált, mintsem nagyléptékű viselkedésváltozást dokumentált volna.

Szervezeti és finanszírozási dimenziók

Az EDUVITAL története jól példázza a magyar civil egészségfejlesztési szervezetek strukturális dilemmáit. A szervezet működése kezdettől erősen épült egyetemi kapcsolatokra, szakmai önkéntességre és projektjellegű finanszírozásra. Ez egyszerre jelentett stabil tudományos hátteret és folyamatos kiszolgáltatottságot.

A 2010-es évek első felében az uniós források viszonylag kedvező lehetőséget biztosítottak egészségfejlesztési programokra. Ugyanakkor ezek túlnyomórészt

projektalapú támogatások voltak, amelyek ritkán finanszírozták a szervezeti kapacitás hosszú távú fenntartását. Az eredmény jól ismert: projektek születtek, intézmények kevésbé.

Ehhez társult az egészségpolitika ciklikussága. Az egyes kormányzati prioritások helyenként követhetetlen váltakozása – a népegészségügyi hangsúlyok, az oktatáspolitikai centralizáció vagy éppen az alapellátási reformok – folyamatos alkalmazkodásra kényszerítette a civil szereplőket. Ez a „hintapolitika" nemcsak finanszírozási bizonytalanságot jelentett, hanem azt is, hogy a hosszú távú prevenciós programok gyakran rövid távú politikai ciklusokhoz igazodtak.

Az EDUVITAL ebből a szempontból nem kivétel, hanem tipikus eset. A szervezet fennmaradásának kulcsa nem annyira a kiszámítható intézményi finanszírozás, mint inkább a szakmai kapcsolati tőke volt.

Kiemelkedő anyagi támogatást 2015 és 2021 között az MTA Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programjának pályázata révén kapott a szervezet (TANTUdSZ projekt, lásd később).

Hatás, láthatóság, társadalmi beágyazottság

A szervezet láthatóságát elsősorban szakmai körökben sikerült fenntartani. Az egyetemi együttműködések, konferenciák és előadások révén az EDUVITAL ismert szereplővé vált az egészségfejlesztéssel foglalkozó szakemberek között.

Más kérdés, hogy ez mennyiben jelentett társadalmi beágyazottságot. Az EDUVITAL nem vált olyan országosan ismert márkanévvé, mint néhány nagy egészségügyi alapítvány vagy betegszövetség. A médiamegjelenések többnyire alkalmiak maradtak, országos kommunikációs kampányok ritkán kapcsolódtak a szervezethez.

A legnagyobb hiányosság ugyanakkor a hatásértékelés (impact evaluation) területén figyelhető meg. Nyilvánosan kevés olyan adat érhető el, amely hosszabb távon mérte volna a programok hatását egészségmagatartásra, egészségműveltségre vagy intézményi gyakorlatokra. Ez nem kizárólag az EDUVITAL problémája: a magyar civil egészségfejlesztés egészére jellemző, hogy az outputokat (előadások, rendezvények, résztvevők) sokkal könnyebb dokumentálni, mint az outcome-okat (tudás-, attitűd- vagy viselkedésváltozás).

Ennek ellenére a szervezet hozzájárult ahhoz, hogy az egészségfejlesztés ne pusztán orvosi kérdésként jelenjen meg, hanem oktatási és társadalmi ügyként is.

Kritikus mérleg és tanulságok

Az EDUVITAL története végső soron nem sikertörténet, de nem is kudarc, hanem esettanulmány a magyar civil egészségfejlesztés strukturális korlátairól.

Az első tanulság, hogy a szakmai minőség önmagában nem elegendő. A kiváló előadások és szakmai kapcsolatok nem helyettesítik a skálázható, országos implementációs modellt.

A második tanulság a mérhetőség kérdése. Az egészségfejlesztés akkor válik valódi szakpolitikává, ha nemcsak programokat szervez, hanem bizonyítani is képes azok hosszú távú eredményességét. Ebben az EDUVITAL – sok más hazai szervezethez hasonlóan – adós maradt.

A harmadik tanulság a digitális fordulat. A 2020 utáni időszak megmutatta, hogy az online tudásátadás lehetőség és kényszer egyszerre. Bár az előadássorozatok részben alkalmazkodtak ehhez, a fiatal generációk egészségkommunikációja ma már nagyrészt közösségi platformokon, rövid videós formátumokban és algoritmikus médiatérben zajlik. Ezen a terepen az EDUVITAL jelenléte visszafogott maradt.

A negyedik tanulság a partnerségek jelentősége. A szervezet legmaradandóbb eredményei nem önálló kampányokhoz, hanem egyetemi, szakmai és civil együttműködésekhez kötődnek. Ez arra utal, hogy Magyarországon a civil egészségfejlesztés akkor lehet tartós, ha hálózatként működik, nem pedig izolált szervezetként.

Ironikus módon az EDUVITAL talán éppen saját alapfeltevését igazolta: az egészség nem pusztán biológiai állapot, hanem társadalmi együttműködés eredménye. Ugyanez azonban magára a szervezetre is érvényes. Működésének sikere kevésbé függött szakmai ambícióitól, mint attól a politikai, finanszírozási és intézményi ökoszisztémától, amelyben mozognia kellett. Ezért az EDUVITAL története nemcsak egy civil szervezet története, hanem látlelet arról is, milyen nehéz Magyarországon hosszú távon fenntartható, bizonyítékalapú és országos hatású egészségfejlesztési civil szervezetet építeni. Éppen ezért értéke nem elsősorban abban mérhető, hogy minden deklarált célját elérte-e, hanem abban, hogy másfél évtizeden keresztül képes volt napirenden tartani az egészségműveltség és az iskolai egészségnevelés ügyét egy olyan közpolitikai környezetben, amelyben a prevenció rendszerint háttérbe szorul az akut problémák kezelésével szemben.

Az EDUVITAL életszakaszai

Az EDUVITAL története három jól elkülöníthető szakaszra bontható. Az első (2011–2012) a koncepcionális és szervezetépítési időszak, amely Kopp Mária és Falus András kezdeményezésére indult. A második (2012–2021) tekinthető a szervezet valódi működési periódusának: ekkor zajlottak a meghatározó konferenciák, előadássorozatok, a TANTUdSZ programhoz köthető kutatások, könyvkiadások és módszertani fejlesztések. A harmadik szakasz (2022–) már inkább az intézményesült tudásmegőrzés és az egyes programok továbbélése, mintsem új, országos léptékű fejlesztések időszaka.

- **2011** – a koncepció kidolgozásának éve. Ekkor kezdődött Kopp Mária és Falus András kezdeményezésére az EDUVITAL-program előkészítése, a szakmai hálózat szervezése és az alapító koncepció kialakítása. Még nem beszélhetünk önálló szervezeti működésről, inkább egy szakmai mozgalom előkészítéséről.

- **2012** – az **EDUVITAL Nonprofit Egészségnevelési Társaság** hivatalos megalakulása és a tényleges működés kezdete. Elindult az ETK–EDUVITAL előadássorozat a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Karával közösen, valamint megjelent a szervezet nyilvános programja és szakmai küldetésnyilatkozata.

- **2012–2020/2021** – ez tekinthető az EDUVITAL **intenzív, tényleges működési időszakának**. Ebben az időszakban zajlottak:
  - a rendszeres ETK–EDUVITAL előadássorozat,
  - az EDUVITAL Művek kiadványsorozat,
  - a TANTUdSZ kutatóprogram és kortársoktatási fejlesztések,
  - konferenciák,
  - könyvbemutatók,
  - egyetemi együttműködések,
  - kutatási projektek.

  2013–2015: az EDUVITAL koncepciójának kiforrása, az epigenetikai szemlélet központi szerepe, majd a **Sokszínű egészségtudatosság – Értsd! Csináld! Szeresd!** című, mintegy 300 oldalas kötet megjelenése, amelynek szerkesztői **Falus András** és **Melicher Dóra** voltak. A könyv 25 fejezetben dolgozta fel a táplálkozást, mozgást, oltásokat, függőségeket, iskolai bizalmat, roma egészségügyet, kiégést, bullyingot, művészetterápiát és egészség-kommunikációt; szerzői között szerepelt **Antal Emese**, **Somhegyi Annamária**, **Tompa Anna**, **Purebl György**, **Forrai Judit**, **Demetrovics Zsolt**, **Lukács Ágnes, Koronczai Beatrix**, **Dávid Beáta**, **K. Nagy Emese**, **Molnár Csaba** és mások.

  2015–2021: az **MTA–Semmelweis Egyetem Egészségnevelés Kortárs-Oktatással Kutatócsoport** működése (kezdeményezője és főszervezője **Feith Helga Judit** főiskolai tanár), a **TANTUdSZ** program koncepciójának kidolgozása, tudományos megalapozása és operatív vezetése (az MTA Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programja keretében).

  A kutatócsoport az említett MTA-pályázat első körében 898 középiskolás bevonásával végzett pilotkutatást, amelynek eredményei alapján kidolgozták a

TANTUdSZ programot: egy horizontálisan és vertikálisan átívelő egészségfejlesztési programot, amely hidat képezett a felsőoktatási (elsődlegesen a pedagógiai és egészségtudományi) képzések, valamint az alap-, közép- és felsőfokú oktatási szintek között. A TANTUdSZ programok mindegyike egy választható felsőoktatási kurzusra épült, amelyet két felsőoktatási intézmény (az ELTE TÓK és a Semmelweis Egyetem ETK) közösen dolgozott ki és bonyolított le; ennek során valósult meg a képzők képzése. A pályázati időszak alatt hozzávetőleg háromezer 4–18 éves gyermek, fiatal részére tartott TANTUdSZ programokat a felkészített 125 egyetemista és 36 középiskolás kortársoktató, illetve kortárssegítő négy egészségfejlesztési témában: 1) táplálkozás (ezen belül az egészséges folyadékbevitelről szóló programok); 2) személyes és környezeti higiéné (ezen belül kézhigiénés programok); 3) lelki egészség (ezen belül az internetvilággal, a virtuális kapcsolatokkal és az online veszélyekkel foglalkozó programok); valamint 4) elsősegélynyújtás (ezen belül az alapszintű újraélesztés oktatása). Mind a négy témában kidolgoztak egy longitudinális, a programok hatékonyságát mérő tudományos eszközrendszert is. Mindegyik témához kapcsolódóan jelentek meg hazai és nemzetközi publikációk; ezek közül kiemelendő az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent könyv (lásd alább).

Zene és egészség

Külön említjük az EDUVITAL könyvkiadási tevékenységének egyik sikeres darabját.

A zene nem csupán művészi élmény, hanem egyben az egészség fontos támogatója is. Hallgatása csökkenti a stresszt, mérsékli a szorongást, javítja a hangulatot és elősegíti a pihentető alvást. A közös éneklés és zenélés erősíti a társas kapcsolatokat, miközben serkenti az agyműködést, javítja a memóriát és a figyelmet. A zeneterápia számos betegség kezelésének hasznos kiegészítője, ezért a rendszeres zenehallgatás a testi és lelki jóllét egyszerű, mégis hatékony eszköze.

A Zene és egészség című könyv Falus András szerkesztésében 2016-ban jelent meg a Kossuth Kiadó gondozásában.

A tizenhét tanulmányból álló gyűjteményes kötet a zene üzenetéről, tanításáról és gyógyerejéről szól, valamint közösségformáló, tudományos, pedagógiai, művészi, lelki, pszichés, sejtszinten ható, zsigeri és kimondhatatlan vonatkozásairól.

A kötet szerzői között szerepel Csépe Valéria, Deszpot Gabriella, Fekete Zsófia, Forrai Judit, Halmai Katalin, Harmat László, Hámori József, Hegedűsné Tóth Zsuzsanna, Kollár János, Mihalovits Csilla, Kolosai Nedda, Kismartony Katalin, Nagyné Horváth Emília, Nemes László Norbert, Péter Orsolya, Pléh Csaba és Barkóczi Ilona, Smuta Attila és Székely Csilla Imola.

Székely Csilla Imola erdélyi református lelkésznő fentieken kívül saját könyvet is írt **Zene és Egészségnevelés** címmel, amelyet később PhD fokozata megszerzésére is felhasznált.

2019: az **Egészségfejlesztés és nevelés. A kortársoktatás pedagógiai módszertana elméletben és gyakorlatban** című, **37 szerzős** tanulmánykötet megjelenése **Feith Helga Judit** és **Falus András** szerkesztésében. A kötet különlegessége, hogy nemcsak elméleti keretet ad, hanem több mint **160 játék- és foglalkozásleírást** közöl a TANTUdSZ programból.

- **2022 után: a Covid-19-járvány miatt a szervezet aktivitása már 2020 második felétől jelentősen csökkent, és a visszaesés 2022 után is tartós maradt.** Az előadássorozat ugyan még folytatódott, de új, országos programok, nagy kutatási projektek vagy jelentős kiadványok már csak elszórtan jelentek meg. A szervezet inkább egy szakmai hálózatként és tudományos közösségként működött tovább, mint önálló fejlesztési mozgalomként. A nyilvános aktivitás alapján a 2012 és 2021 közötti évek jelentik az EDUVITAL „klasszikus korszakát".

Az EDUVITAL Tudományos Testülete

Ádány Róza
Antal Emese
Bagdy Emőke
Buzás Edit
Cseh Károly
Dávid Beáta
Demetrovics Zsolt
Falus András
Feith Helga Judit
Füzi Rita
Járóka Lívia
Kalabay László
Kopp Mária†
Madarasi Anna
Molnár Mária Judit
Nagy Tímea
Nagyné Horváth Emília †
Oberfrank Ferenc
Purebl György
Somhegyi Annamária
Suhajdáné Urbán Veronika
Szalainé Tóth Tünde
Tompa Anna
Túry Ferenc
Varga Péter Pál

Az EDUVITAL tevékenysége során elhangzott előadások (válogatás)

ETK–EDUVITAL előadássorozat (Semmelweis Egyetem ETK, 2013–), pl. Gruiz K., Veisz A.: Megszülettél, hogyan tovább… (Down Alapítvány

Előadás-anyag: Falus A.: Populációgenetika, etnikumok, népesedés (EDUVITAL), Pécs, 2014 (eduvital.hu). Interjúk, ismertetők: Semmelweis Egyetem, 2014; EOK, 2018 (magyar) és angol; Parókia; tehetseg.hu.

Darvay Sarolta: Intézmények közötti együttműködés az iskolai egészségfejlesztés megvalósításában. Iskolások Egészségéért XII. Országos Továbbképző Konferencia Fodor József Iskolaegészségügyi Társaság, Budapest, 2016. október 14.

Darvay Sarolta: Magyar egyetemi hallgatónők egészségi állapota. Global and Local Perspectives of Pedagogy, Osijek, Globalne i lokalne perspektive pedagogije, 2016. október 27-28.

Darvay Sarolta: Az egészségtudatosság etikai kérdései – Etické otázky zdravotného povedomia. Etika az edukációban, Nemzetközi tudományos szimpózium, Selye János Egyetem Tanárképző Kar Neveléstudományi Tanszék, Biológia Tanszék, Komárom, 2016. november 15-16.

Horváthné Nagy Emília: A TANTUdSZ program bemutatása. ,,Egymástól tanulunk" a Kutató Tanárok Országos Szövetségének XIV. Tudományos Konferenciái, 2017. Szemléletváltás, avagy hogyan motiváljuk diákjainkat", Budapest, 2017. február 11.

Feith Helga Judit, Lukács Ágnes, Falus András: Egészségnevelés – felelősségvállalás – attitűdváltozás. III. Közegészségügyi Konferencia, Ifjúság és egészség Marosvásárhely (Románia), 2017. április 6. (felkért előadás)

Gradvohl Edina, Lukács Ágnes, Lehoczky Ákos, Fűzi Rita, Falus András, Feith Helga Judit: Kortársoktatás az egészségnevelésben. „Egészségtudatosság táguló világunkban", XXIII. Primer Prevenciós Fórum, Budapest, 2017. 05. 18.

Darvay Sarolta, Bihariné Krekó Ilona, Falus András, Feith Helga, Kolosai Nedda: A gyermekkori egészségnevelés más-hogy. In: Lehmann Miklós (szerk.) Gondolkodni – más – hogy? II. Konferencia a kisgyermekkori gondolkodás fejlesztéséről. Absztrakt könyv. 11-13 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar – Természettudományi Kar, 2017. 05. 24. pp. 33. ISBN: 978-963-284-887-7

Feith Helga Judit, Lukács Ágnes, Mészárosné Darvay Sarolta, Falus András: Hatásvizsgálatok módszertani kihívásai kortárs ifjúsági egészségnevelési programokban (workshop) In: Dávid Beáta, Feith Helga Judit, Lukács Ágnes, Susánszky Éva (szerk.). Ártó-Védő Társadalom Konferencia és XV. Magatartástudományi Napok. Absztrakt könyv. 73 p. Konferencia helye, ideje: Budapest, Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar, 2017. 06. 08 - 2017. 06. 09. pp. 33. ISBN:978-963-7152-95-5

Füzi Rita, Gradvohl Edina, Lukács Ágnes, Falus András, Lehotsky Ákos, Feith Helga Judit: Semmelweis Ignác nyomában – Élményközpontú kézhigiénés oktatás a nevelési és oktatási, intézményekben a TANTUdSZ program keretei között. Védőnői Tanévnyitó Konferencia, Budapest, 2017. 08. 25.

Feith Helga Judit: A kortársoktatás, mint lehetséges egészségnevelési módszer. A TANTUdSZ koncepció, jelen megközelítések és tervek

Lukács Ágnes: Egészségpedagógiai mérőmódszerek, hatékonyságmérés a megfelelő kézhigiénét és folyadékfogyasztást célzó óvodai és iskolai TANTUdSZ programokban

Ábrám Boróka: Kortársoktatás egy kortársoktató tapasztalatai alapján

Falus András: Első eredmények a TANTUdSZ iskolai kézhigiéne programokban

Feith Helga Judit, Lehotsky Ákos, Füzi Andrea Rita, Lukács Ágnes, Csima Zoltán, Gradvohl Edina, Mészárosné Darvay Sarolta, Bihariné Krekó Ilona, Nagyné Horváth Emília, Falus András: Egy iskolai

kézhigiénés egészségnevelési (TANTUdSZ, MTA) program hatásvizsgálatának tanulságai. IME VI. Országos Infekciókontroll Továbbképzés és Konferencia. Budapest, 2017. október 18-19.

Az EDUVITAL tevékenysége során megjelent publikációk (válogatás)

EDUVITAL–ÉT rovat az Élet és Tudományban („Egészség = EGÉSZ-ség?”), szerkesztő: Falus András; pl. 2013/3. szám (eduvital.hu PDF).

Feith HJ, Melicher D, Máthé G, Gradvohl E, Füzi R, Darvay S, Hajdú Z, Nagyné Horváth E, Soósné Kiss Z, Bihariné Krekó I, Földvári-Nagy Lászlóné Lenti K, Molnár E, Szalainé Tóth T, Urbán V, Kassay A, Falus A .[Experience and motivation: opinion of Hungarian high school students about health promotion programs]. Orv Hetil. 2016 Jan 10;157(2):65-9. doi: 10.1556/650.2015.30338. Hungarian

Lehotsky Á, Falus A, Lukács Á, Füzi AR, Gradvohl E, Mészárosné Darvay S, Bihariné Krekó I, Berta K, Deák A, Feith HJ [Direct effect of contemporary health education programmes on the knowledge about hand hygiene and technique of hand washing in primary sehol age children].Orv Hetil. 2018 Mar;159(12):485-490. doi: 10.1556/650.2018.31031.PMID: 29552923 Hungarian.

Falus A.: Bemutatkozik az EDUVITAL: egy hazai ifjúsági egészségtudatossági és -nevelési program. Egészségfejlesztés, 2018, 59(1): 83–85. doi:10.24365/ef.v59i1.238

Lukács J. Á., Mészárosné Darvay S., Soósné Kiss Zs., Füzi R., Bihariné Krekó I., Gradvohl E., Kolosai N., Falus A., Feith H. J.: Kortárs egészségfejlesztési programok gyermekek és fiatalok körében a hazai és a nemzetközi szakirodalom tükrében – Szisztematikus áttekintés. Egészségfejlesztés, 2018, 59(1): 6–24. doi:10.24365/ef.v59i1.215

Lukács Á. et al.: Methodological Approach to Follow the Effectiveness of a Hand Hygiene Peer Education Training Programme at Hungarian Schools. Developments in Health Sciences, 2018, 1(2): 39–43. doi:10.1556/2066.2.2018.13

Feith H. J., Lukács J. Á., Gradvohl E., Füzi R., Mészárosné D0arvay S., Bihariné Krekó I., Falus A.: Health Education – Responsibility – Changing Attitude. A New Pedagogical and Methodological Concept of Peer Education. Acta Universitatis Sapientiae, Social Analysis, 2018, 8: 55–74. doi:10.2478/aussoc-2018-0004

Nagyné Horváth Emília, Feith Helga, Falus András: EDUVITAL: Ifjúsági egészségtudatossági és nevelési program, Magyar Tudomány, 2019/10.[

Fritúz G, Gradvohl E, Feith HJ, Lukács JÁ, Falus A, Gál J [A potential best practice of cardiopulmonary resuscitation training by peer education in schools. First experiences of a health educative program].Orv Hetil. 2019 Nov;160(46):1816-1820. doi: 10.1556/650.2019.31588. Hungarian

Feith H. J., Falus A.: A TANTUdSZ Ifjúsági Egészségnevelési Program létrejötte, felépítése, programjai. In: Feith H. J., Falus A. (szerk.): Egészségfejlesztés és nevelés. A kortársoktatás pedagógiai módszertana elméletben és gyakorlatban. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2019, 125–129.

Falus András, Mészárosné Darvay Sarolta, Lukács J. Ágnes, Feith Helga Judit Magyar Tudomány 2019/10 tematikus blokk: „Életmód és egészségnevelés az EDUVITAL gyakorlatában” (TANTUdSZ munkacsoport)

Nagyné Horváth E., Feith H., Falus A.: EDUVITAL: Ifjúsági egészségtudatossági és nevelési program. Magyar Tudomány, 2019, 180(10). doi:10.1556/2065.180.2019.10.12

Feith H. J., Falus A.: Health Promotion of Children with Interprofessional Approach and Peer Education: Health Education for Young (Z and Alpha) Generations – A Novel Methodological Approach and Its Implementation. In: De Salis M. (ed.), Nova Science Publishers, 2020, Ch. 6

Feith H. J., Mészárosné Darvay S., Lukács J. Á., Falus A.: Hatékonyság és reflexió – a kortársoktatá pedagógiai módszere az egészségfejlesztés területén. Magyar Tudomány, 2020, 181(1): 79–89. doi:10.1556/2065.181.2020.1.8

Molnár Zs., Varga L., Gyenes G., Lehotsky Á., Gradvohl E., Lukács Á. J., Füzi R. A., Gézsi A., Falus A., Feith H. J.: (kézmosási program általános és középiskolákban). Developments in Health Sciences, 2020/2021. doi:10.1556/2066.2020.00011

Feith HJ, Lehotsky Á, Gézsi A, Lukács JÁ, Gradvohl E, Falus A.: [Education of hand hygiene in children during the pandemia]. Orv Hetil. 2021 Nov 14;162(46):1842-1847. doi: 10.1556/650.2021.32382.PMID: 34775370 Hungarian.

Gradvohl E, Lukács ÁJ, Takács J, Fritúz G, Falus A, Feith HJ.Development and validation of the questionnaire on resuscitation-related knowledge and attitude for adolescents. Eval Program Plann. 2023 Oct;100:102338. doi: 10.1016/j.evalprogplan.2023.102338. Epub 2023 Jun 19.PMID: 37393686 Free article. No abstract available.

Lukács J Á, Takács J, Soósné Kiss Z, Kapitány-Fövény M, Falus A, Feith HJ.The Effects of a Cyberbullying Intervention Programme Among Primary School Students. Child Youth Care Forum. 2023;52(4):893-911. doi: 10.1007/s10566-022-09714-9. Epub 2022 Oct 2.PMID: 36213132 Free PMC article.

Ágnes Lukács J, Johanna Takács, Zsuzsanna Soósné Kiss 2, Máté Kapitány-Fövény 3 4, András Falus 5 6, Helga Judit Feith: The Effects of a Cyberbullying Intervention Programme Among Primary School Students, Child Youth Care Forum 2023;52(4):893-911. doi: 10.1007/s10566-022-09714-9.

Soósné Kiss Z, Vitrai J, Takács J, Lukács JÁ, Falus A, Feith HJ. Peer education program to improve fluid consumption in primary schools-lessons learned from an innovative pilot study. Heliyon. 2024 Feb 23;10(5):e26769. doi: 10.1016/j.heliyon.2024.e26769. eCollection 2024 Mar 15.PMID: 38439890 Free PMC article.

Az EDUVITAL tevékenysége során megjelent <u>könyvek és könyvfejezetek</u>

Sokszínű egészségtudatosság – Értsd, csináld, szeresd! (szerk. Falus András és Melicher Dóra) SpringMed–EduVital, 2015). Az EDUVITAL sorozat 1. kötete, [<u>eduvital</u>.hu][<u>mek.oszk</u>]

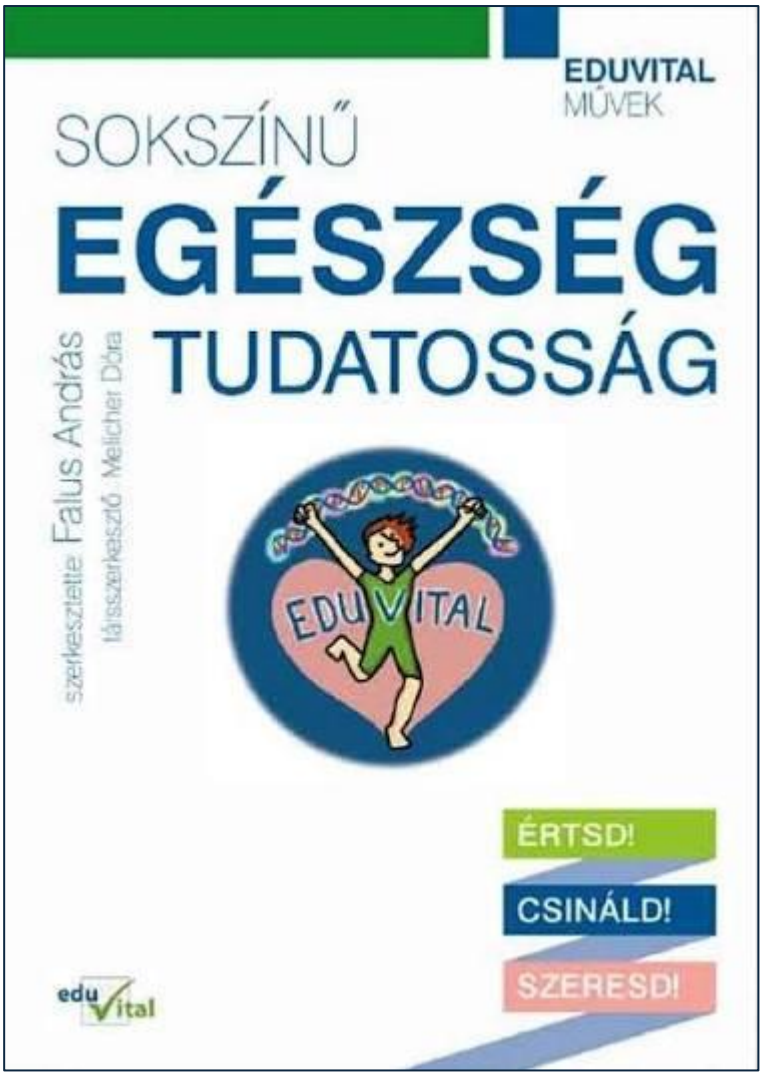
Székely Csilla Imola: Zene és Egészségnevelés EDUVITAL sorozat 2. kötete.[<u>eduvital</u>.hu]

Zene és egészség (szerk. Falus András, Kossuth, 2016), EDUVITAL 3. kötete [<u>eduvital</u>.hu]

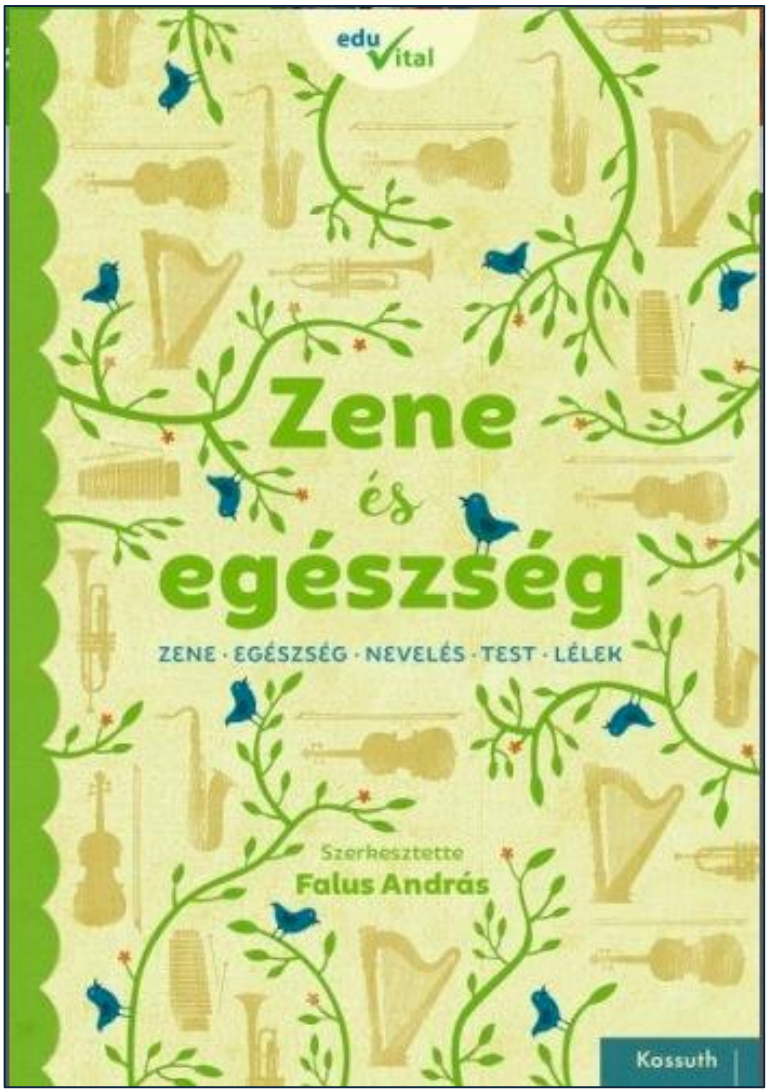
Egészségfejlesztés és nevelés. A kortársoktatás pedagógia módszertana elméletben és gyakorlatban (Akadémiai Kiadó) EDUVITAL sorozat 4. kötete [<u>akademiai</u>.hu] (szerk. Feith Helga Judit és Falus András), Akadémiai Kiadó 2016.

Feith H. J., Falus A.: Health Promotion of Children with Interprofessional Approach and Peer Education: Health Education for Young (Z and Alpha) Generations – A Novel Methodological Approach and Its Implementation. In: De Salis M. (ed.), Nova Science Publishers, 2020, Ch. 6. (angol)

EDUVITAL könyvek fedőlapjai

Székely Csilla Imola
Zene
és egészségnevelés
Új utak a zene
megközelítéséhez
Módszertani segédlet pedagógusoknak
interaktív zenés foglalkozások szervezéséhez
2015
edu vital
Kiválóság
Program

edu vital
Zene
és
egészség
ZENE · EGÉSZSÉG · NEVELÉS · TEST · LÉLEK
Szerkesztette
Falus András
Kossuth

AKADÉMIAI KIADÓ
Egészségfejlesztés és nevelés
A kortársoktatás pedagógiai módszertana elméletben és gyakorlatban
Szerkesztette
Feith Helga Judit
Falus András